

Metodický list – Připomínání - památníky

Následující materiál představuje vhodný prostředek k doplnění výuky názornou formou. Památníky, pomníky představují důležitou součást veřejného prostoru, podílí se na vytváření historické paměti, současně představují manifestaci určitých postojů. Jsou také výrazem uměleckého zpracování, které působí na pozorovatele různými způsoby. Přiložené materiály zachycují sedm pomníků/památníků připomínajících utrpení Židů prožitých během šoa. Fotografie památníků/pomníků je možné využít k analýze a interpretaci.

Mohou posloužit také k rozvinutí širší diskuze nad tématy paměť a dějiny, význam památníků – proč se památníky budují, jakou mají funkci, atp.

Návrhy na využití ve výuce:

Analýza pomníku/památníku:

- 1) Co památník představuje? Co vidíte?
- 2) Na jakou událost má asi památník upomínat?
- 3) Kde myslíte, že památník stojí?

Interpretace památníku/pomníku:

- 1) Pokuste se zamyslet nad formou památníku?
- 2) Co symbolizuje památník?
- 3) Jaké emoce ve vás památník vyvolává?

Seznam památníků

Památník 1 – Památník Janusze Korczaka a dětí ve Varšavě

Památník 2 – Pomník československým vězňům v KT Mauthausen

Památník 3 – Pomník v muzeu Beit Theresienstadt v Givat Chajim Ichud v Izraeli

Památník 4 – Hala se jmény obětí holocaustu v památníku Yad Vashem, Jeruzalém Izrael

Památník 5 – Památník ticha, Bubny-Holešovice Praha

Památník 6 – Památník českým a moravským obětem šoa (téměř 80 tis. jmen)

Památník 7 – Pomník hrdinů ghetta ve Varšavě



1) Janusz Korczak 1878 – 1942

J. Korczak byl polský židovský lékař, spisovatel, vychovatel. Zastával místo ředitele židovského sirotčince ve Varšavě. I když se mohl vyhnout transportu do Treblinky, rozhodl se neopustit děti ze sirotčince a spolu s nimi ve vyhlazovacím táboře Treblinka zahynul 7. srpna 1942.

2) Pomník čsl. vězňů v KT Mauthausen

KT Mauthausen byl zřízen již před válkou v roce 1938. Jednalo se o jeden z nejtvrděších nacistických koncentračních táborů. Vedle politických vězňů zde byli uvězněni i Židé. Autorem pomníku je bývalý čsl. vězeň Antonín Nikl.

3) Pomník v muzeu Beit Theresienstadt

Muzeum a památník Beit Theresienstadt bylo založeno v Izraeli v kibucu Givat Chajim Ichud v roce 1975. Součástí areálu je nenápadný pomník obětem ghetta Terezín.

4) Yad Vashem

Yad Vashem je památník obětem a hrdinům šoa (holocaustu) v Jeruzalémě v Izraeli. Památník byl zřízen v roce 1953 a od roku 1963 Stát Izrael uděluje lidem, kteří přispěli k záchraně Židů v průběhu druhé světové války vyznamenání *Spravedlivý mezi národy*. Ocenění mohli sázet svůj strom do *Aleje spravedlivých*, která se nalézá v areálu památníku. Součástí památníku je expozice v návštěvnickém centru a také nejrozsáhlejší archiv dokumentující šoa.

5) Památník ticha

Jedná se o památník zbudovaný v blízkosti nádraží Praha – Holešovice – Bubny. V průběhu trvání protektorátu od roku 1941 bylo z nádraží Praha Bubny transportováno na 50 000 židovských obyvatel Prahy.

6) Pinkasova synagoga

Památník obětem šoa původem z českých zemí v Pinkasově synagoze byl vytvořen v roce 1959 Jiřím Johnem a Václavem Boštíkem. Na stěnách synagogy se nalézá téměř 80 tisíc jmen.

7) Pomník hrdinů ghetta - Varšavské pokleknutí

Když se Willy Brandt stal roku 1969 německým kancléřem, angažoval se v navazování vztahů mezi Spolkovou republikou Německo a jejími bývalými nepřáteli z druhé světové války. V prosinci roku 1970 navštívil Polsko, kde v jeho hlavním městě Varšavě podepsal s polskými představiteli [smlouvu o přátelství](#), která současně uznávala [hranici mezi Německem a Polskem](#) na toku řek [Odry](#) a [Nisy](#). Ještě před ratifikací dokumentu, avšak možná až po ní, zavítal k pomníku hrdinů ghetta, u něhož polský národ požádal o omluvu za válečná příkoří. Poté, co urovnal na položeném věnci stuhy, v dojetí před památníkem poklekl. S hlavou skloněnou chvíli klečel a tiše rozjímal. Přítomní, stojící v tu chvíli v kancléřově blízkosti, nabyli dojmu, že státníka postihla zdravotní indispozice nebo že byl postřelen. Učiněné gesto kancléř dopředu promyšlené neměl a vzešlo z momentálního rozpoložení. Aktem tak kancléř uctil miliony zavražděných. Prvně se tak německý představitel oficiálně omluvil za nacistické zločiny jeho země.

